

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๐/๒๕๕๖

วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ ตี วรยศสอง มาตรา ๓๘ จัตวา วรยศสอง มาตรา ๓๘ เบญจ และมาตรา ๓๘ สัตต ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ ตี วรยศสอง มาตรา ๖๗ จัตวา วรยศสอง และมาตรา ๖๗ ฉ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรยศหนึ่งหรือไม่

ศาลแพ่งธนบุรีส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายมนสันต์ มฤคทัต) ซึ่งเป็นจำเลยในคดีหมายเลขดำที่ ๕๐๓๘/๒๕๕๓ โดยธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ในข้อหาหรือฐานความผิด เรื่อง ผิดสัญญาวงเงินสินเชื่อ ขยายลดตัวตัวเงิน ค่าประกัน ขอให้ศาลพิพากษาให้จำเลยชำระหนี้แก่โจทก์พร้อมด้วยดอกเบี้ย จำเลยที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งธนบุรีโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ ฯ มาตราต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรยศหนึ่ง โดยมีความเป็นมาของคดีว่า เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ กระทรวงการคลังได้มีประกาศ เรื่องให้รวมกิจการระหว่างธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) กับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุนอีก ๑๒ แห่ง ซึ่งรวมถึงบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ร่วมเสริมกิจ จำกัด (มหาชน) ด้วย ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๒ ได้มีการโอนทรัพย์สินและหนี้สินของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ทั้ง ๑๒ แห่ง ซึ่งรวมถึงบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ร่วมเสริมกิจ จำกัด (มหาชน) ให้แก่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) ได้โอนทรัพย์สินและหนี้สินทั้งหมดให้แก่ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) หรือธนาคารไทยธนาคาร จำกัด

(มหาชน) ผลของการโอนกิจการดังกล่าวทำให้ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) โจทก์ มีอำนาจเข้าสวมสิทธิของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ร่วมเสริมกิจ จำกัด (มหาชน) ในการดำเนินคดีนี้ในฐานะโจทก์ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ นายมนสันต์ มฤคทัต ผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นจำเลยในคดีนี้ยื่นคำคัดค้านว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นบทกฎหมายที่โจทก์อ้างว่า มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายทั้งสามฉบับดังกล่าวได้นั้น เป็นกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อย่างชัดเจน บทบัญญัติของกฎหมายทั้งสามฉบับดังกล่าวจึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ เนื่องจากเป็นกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือการประกอบอาชีพ และเป็นกฎหมายที่ให้สิทธิแก่ผู้รับโอนกิจการในการเข้าดำเนินการในคดีที่มีอยู่แล้วโดยไม่ต้องดำเนินการใดๆ ตามขั้นตอนของกฎหมาย เป็นการเอาเปรียบและลดทอนสิทธิเสรีภาพของกลุ่มความฝ่ายอื่นๆ อย่างชัดเจน เป็นการตราขึ้นเพื่อใช้เฉพาะกรณีที่กระทรวงการคลังดำเนินการควบรวมกิจการของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ๑๒ แห่ง เข้ากับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) และธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) เท่านั้น มิได้ใช้กับกรณีอื่นๆ ทั่วไป ต้องห้ามตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ จึงใช้บังคับไม่ได้ ศาลแพ่งธนบุรี พิเคราะห์แล้วเห็นว่ากรณีนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความโต้แย้งว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ และเมื่อยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว จึงส่งเรื่องมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

การพิจารณาเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วปรากฏว่า บทบัญญัติบางมาตราได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไว้แล้วว่า ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง คือ พระราชบัญญัติ

การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ สัตต และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน
ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ ฉ ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ
ที่ ๔๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕
มาตรา ๓๘ ตรี วรรคสอง และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจ
เครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ ตรี วรรคสอง ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ
ที่ ๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยซ้ำอีก

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยจึงเหลือดังนี้

(๑) พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ จัตวา วรรคสอง และ
มาตรา ๓๘ เบญจ

(๒) พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์
พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ จัตวา วรรคสอง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ บัญญัติว่า

มาตรา ๒๕ “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่
โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น
เท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด
กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจใน
การตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจ
ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๓๐ “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน
ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ
ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อ
ทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่น
เดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด
แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘
จัตวา วรรคสอง และมาตรา ๓๘ เบญจ บัญญัติดังนี้

มาตรา ๓๘ จัตวา วรรคสอง “ในการดำเนินการตามโครงการที่ได้รับความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง
ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับทบัญญัตติดังต่อไปนี้
ให้ได้รับยกเว้นมิให้นำทบัญญัตติดังกล่าวมาใช้บังคับ แล้วแต่กรณี

(๑) มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๑๑๑๗ มาตรา ๑๑๘๕ มาตรา ๑๒๒๐ มาตรา ๑๒๒๒
มาตรา ๑๒๒๔ มาตรา ๑๒๒๕ มาตรา ๑๒๒๖ และมาตรา ๑๒๕๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์

(๒) มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๒ มาตรา ๑๐๒ ประกอบกับมาตรา ๓๓ วรรคสอง มาตรา ๑๓๓
มาตรา ๑๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ มาตรา ๑๔๗ และมาตรา ๑๔๘ แห่งพระราช
บัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) มาตรา ๕๔ (๒) มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๑๕ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย
พุทธศักราช ๒๔๘๓ ทั้งนี้ เฉพาะที่เกี่ยวกับการโอนทรัพย์สินหรือการกระทำใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน
เนื่องในการควบกิจการหรือโอนกิจการ”

มาตรา ๓๘ เบญจ “เมื่อได้มีประกาศการให้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๘ จัตวา แล้ว
ให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินที่จะควบกิจการหรือโอนหรือรับโอนกิจการ จัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้น
เพื่อพิจารณาการควบกิจการหรือโอนหรือรับโอนกิจการ ในการนี้มีให้นำบทกฎหมายเกี่ยวกับการประชุมผู้ถือ
หุ้นเพื่อควบกิจการหรือโอนหรือรับโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินนั้นมาใช้บังคับ
และให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินนั้นงดรับลงทะเบียนการโอนหุ้นเมื่อพ้นเจ็ดวันนับแต่วันที่
มีประกาศการให้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๘ จัตวา จนถึงวันประชุมผู้ถือหุ้น และเรียก
ประชุมผู้ถือหุ้นโดยจัดส่งหนังสือนัดให้ผู้ถือหุ้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันแต่ต้องไม่เกินสิบวัน
ทั้งนี้ ให้โฆษณาบอกกล่าวนัดประชุมในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และโฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวัน
ที่แพร่หลายอย่างน้อยหนึ่งฉบับเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันประชุมด้วย ในการประชุมถ้ามี
คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนเสียงของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุม ให้ถือว่า
การควบกิจการหรือโอนหรือรับโอนกิจการนั้นเป็นการชอบด้วยกฎหมาย

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจมีหุ้นในธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินใดไม่ต่ำกว่า
ร้อยละเก้าสิบ เมื่อได้มีประกาศการให้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๘ จัตวา แล้ว ให้ถือว่า

การให้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีเป็นมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น และการควบกิจการหรือโอนหรือรับโอนกิจการนั้นเป็นการชอบด้วยกฎหมายโดยไม่ต้องดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

ห้ามมิให้บุคคลใดฟ้องธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินตามมาตรา ๓๘ จัตวา เป็นคดีล้มละลายในระหว่างการดำเนินการเพื่อควบกิจการหรือโอนกิจการตามที่ได้มีประกาศการให้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๘ จัตวา

ให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินตามมาตรา ๓๘ จัตวา ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษีอากรต่างๆ บรรดาที่เกิดจากการควบกิจการหรือการโอนกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยจะกำหนดเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะรายก็ได้

คณะกรรมการของสถาบันการเงินที่ควบกันแล้วมีสิทธิยื่นขอจดทะเบียนการควบกิจการได้ภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้มีประกาศการให้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๘ จัตวา”

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๖๗ จัตวา วรรคสอง บัญญัติดังนี้

“ในการดำเนินการตามโครงการที่ได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ถ้าบริษัทหรือสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติดังต่อไปนี้ ให้ได้รับยกเว้นมิให้นำบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมาใช้บังคับ แล้วแต่กรณี

(๑) มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๑๑๑๗ มาตรา ๑๑๘๕ มาตรา ๑๒๒๐ มาตรา ๑๒๒๒ มาตรา ๑๒๒๔ มาตรา ๑๒๒๕ มาตรา ๑๒๒๖ และมาตรา ๑๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๒) มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๒ มาตรา ๑๐๒ ประกอบกับมาตรา ๓๓ วรรคสอง มาตรา ๑๓๗ มาตรา ๑๓๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ มาตรา ๑๔๓ และมาตรา ๑๔๘ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) มาตรา ๘๔ (๒) มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๑๕ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ทั้งนี้ เฉพาะที่เกี่ยวกับการโอนทรัพย์สินหรือการกระทำใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินเนื่องในการควบกิจการหรือการโอนกิจการ”

ข้อพิจารณาและการวินิจฉัย

พิจารณาแล้วแบ่งประเด็นออกตามพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ จัตวา วรรคสอง และมาตรา ๓๘ เบญจ เป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลและทำให้ผู้ร้องไม่ได้รับความคุ้มครองโดยเท่าเทียมกันตามกฎหมาย อันเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ข้อเท็จจริงในการตรวจพบข้อเท็จจริงดังกล่าวปรากฏว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติให้เพิ่มมาตรา ๓๘ จัตวา และมาตรา ๓๘ เบญจ ในพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ พร้อมกับบัญญัติให้เพิ่มมาตรา ๓ ทวิ ด้วยว่า “มาตรา ๓ ทวิ พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในเคหสถาน สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ ซึ่งตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” ดังนั้น บทบัญญัติดังกล่าวถึงแม้ว่าจะกระทบสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลก็ได้ตราขึ้นตามที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจไว้โดยชอบแล้ว และการตราพระราชกำหนดดังกล่าวขึ้นนี้มีเหตุผลว่า “โดยที่การแก้ไขปัญหาลักษณะหรือการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้เกิดความมั่นคงและเข้มแข็งจำเป็นต้องให้ธนาคารพาณิชย์สามารถควบกิจการเข้าด้วยกัน หรือควบกิจการเข้ากับสถาบันการเงินอื่นหรือโอนกิจการระหว่างกันหรือกับสถาบันการเงินอื่นได้ จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวและโดยที่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศจึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้” มาตรการต่างๆ ที่บัญญัติขึ้นแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ เป็นมาตรการเพื่อให้การดำเนินการควบรวมหรือโอนกิจการของธนาคารและสถาบันการเงินเป็นผลโดยรวดเร็วทันต่อความจำเป็น ซึ่งตามปกติขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการหนี้ของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน เช่น การโอนหนี้ การรับช่วงสิทธิ การสวมสิทธิของคู่ความ ตลอดจนการประชุมและลงมติของผู้ถือหุ้นในกิจการสำคัญที่จำเป็น เป็นขั้นตอนที่จะต้องใช้ระยะเวลานานและเกี่ยวกับธุรกรรมทางเอกสารจำนวนมาก เมื่อธนาคารและสถาบันการเงินมีปัญหาจำเป็นจะต้องมีการแทรกแซงของรัฐโดยเร่งด่วนและฉับพลัน จึงต้องมีบทบัญญัติพิเศษยกเว้นขั้นตอนปกติการที่มาตรา ๓๘ จัตวา วรรคสอง และมาตรา ๓๘ เบญจ บัญญัติลดขั้นตอนปกติลงก็ดี ยกเว้นการบังคับบางมาตราของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ ก็ดี มิได้ทำให้ลูกหนี้ของธนาคารหรือสถาบันการเงินที่ต้องโอนไปเป็นลูกหนี้ของธนาคารหรือสถาบันการเงินที่รับโอนหรือเกิดขึ้นจากการควบรวมต้องเสียเปรียบหรือเสียข้อต่อสู้อย่างไร และบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ใช้ได้

ตลอดไปกับธนาคารพาณิชย์ใด ๆ ที่มีปัญหาการที่กรณีที่เกิดคำร้องนี้มีธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องจำนวนหนึ่งเท่านั้น มิได้หมายความว่า พระราชบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมนี้มุ่งใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และมีใช่เป็นการเลือกปฏิบัติตามความเข้าใจของผู้ร้อง ผู้ทำคำวินิจฉัยนี้จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ มาตรา ๓๘ จัตวา วรรคสอง และมาตรา ๓๘ เบญจ มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ จัตวา วรรคสอง เป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลและทำให้ผู้ร้องไม่ได้รับความคุ้มครองโดยเท่าเทียมกันตามกฎหมาย อันเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า บทบัญญัติมาตรา ๖๗ จัตวา วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ ดังกล่าว ตราขึ้นโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกับการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้การควบกิจการหรือโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินตามกฎหมายทั้งสองฉบับมีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ (ฉบับที่ ๕) ได้บัญญัติมาตรา ๓ ทวิ ด้วยข้อความอย่างเดียวกับมาตรา ๓ ทวิ ของพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ และมาตรา ๖๗ จัตวา วรรคสอง ก็เป็นบทบัญญัติที่มีข้อความอย่างเดียวกันกับพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ มาตรา ๓๘ จัตวา วรรคสอง ซึ่งผู้ทำคำวินิจฉัยได้มีความเห็นไว้แล้วในการพิจารณาประเด็นที่หนึ่งข้างต้นว่า มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ ตรี วรรคสอง มาตรา ๓๘ จัตวา วรรคสอง มาตรา ๓๘ เบญจ และมาตรา ๓๘ สัตต ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ ตรี วรรคสอง มาตรา ๖๗ จัตวา วรรคสอง และมาตรา ๖๗ ฉ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ